

COM

IMPULSAR

L'APS

A L'ÀMBIT LOCAL?

Josep M. Puig Rovira
Laura Campo Cano

COM IMPULSAR L'APS A L'ÀMBIT LOCAL?¹

Dos exemples d'APS

Dissenyar pàgines web. Un grup d'alumnes de formació professional que es formen en el camp de les noves tecnologies han preparat les pàgines web de diverses associacions de la ciutat, tasca que els ha obligat a assabentar-se en profunditat dels objectius de cada entitat.

Recaptació d'aliments. En col·laboració amb el Banc d'Aliments, uns alumnes participen en una campanya de recaptació. Un dia van al magatzem a distribuir el que s'ha recollit en caixes i a la classe estudien el malbaratament d'aliments.

¹Aquesta guia no hauria estat possible sense l'experiència prèvia obtinguda en diferents àmbits de treball. Volem agrair la col·laboració de totes les persones que han participat en cada un d'ells.

- *Grup de Treball de Currículum 2007-2008* (centres amb experiència en aprenentatge servei) coordinat per Xus Martín i organitzat pel Servei d'Ordenació Curricular i el Servei Escola i Entorn del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.
- *Grup de treball aprenentatge servei als Plans Educatius d'Entorn 2007-2008* coordinat per Roser Batlle i Josep Palos i organitzat pel Servei Escola i Entorn del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.
- Seminari inclòs en el Pla de Formació Permanent de la Diputació de Barcelona, dirigit a responsables i tècnics d'educació de l'administració local *L'aprenentatge servei en les polítiques locals*, organitzat en col·laboració amb el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei.
- El treball de Carme Bosch i Matilde López que va culminar en la redacció de l'obra: *Guia metodològica de l'aprenentatge servei*. Col·lecció Documents de treball de la Diputació de Barcelona. Sèrie Educació, n. 4, juny 2008.
- L'experiència de formació i seguiment de projectes que realitzen habitualment Teresa Climent i Laura Campo en el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei.
- Hem gaudit del material recollit per Ariadna López sobre el procés d'implantació de l'aprenentatge servei en diferents municipis.
- Els autors han realitzat les tasques d'anàlisi del material i redacció d'aquesta guia com a part del projecte del GREM (Grup de Recerca en Educació Moral de la UB) *Aprenentatge servei i educació en valors* que gaudeix d'un ajut a la recerca RecerCaixa 2010.

Què és l'APS?

L'aprenentatge servei és una metodologia educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en què els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

10 passos per impulsar l'APS al territori

1. Generar voluntat política
2. Buscar sinergies i acords de col·laboració
3. Activar la xarxa educativa local
4. Fixar una comissió, una persona dinamitzadora i un punt de trobada
5. Detectar necessitats, oportunitats i recursos
6. Fomentar l'aprenentatge servei en les entitats socials
7. Fomentar l'aprenentatge servei en els centres educatius
8. Trobar-se per compartir projectes
9. Difondre i celebrar les realitzacions
10. Diversificar, multiplicar i millorar les propostes

1

Generar

voluntat política

- Com generar una voluntat política favorable a l'aprenentatge servei?
- Quin paper tenen els agents educatius locals en la creació de voluntat política?
- Quin paper té el lideratge polític en la mobilització dels actors locals?
- Per què és convenient que tant els polítics com les institucions educatives tinguin voluntat d'impulsar l'aprenentatge servei?
- És sempre imprescindible el suport polític per impulsar l'aprenentatge servei?

La implantació de l'aprenentatge servei en un territori exigeix una explícita i continuada voluntat política, especialment dels representants polítics, però també dels actors educatius locals.

La creació de voluntat política s'ha de mirar des de dues perspectives: la dels representats polítics i la dels actors socials i educatius. Ha de ser així perquè la voluntat d'uns i altres és indispensable per impulsar amb èxit l'aprenentatge servei. La voluntat política ha de ser compartida.

Els representants polítics han de liderar el procés i posar-hi mitjans materials, però també han de mobilitzar i crear voluntat de fer aprenentatge servei en els agents i les entitats educatives i no educatives locals. La voluntat política és lideratge i cerca de complicitats.

En molts casos, però, la voluntat política d'impulsar l'aprenentatge servei resulta de la influència positiva que exerceixen les forces socials i els actors educatius. Influència que s'aconsegueix treballant per mostrar realitzacions reeixides, avaluant els resultats assolits o presentant raons convincents. Tothom contribueix a crear i mantenir la voluntat política d'impulsar l'aprenentatge servei.

El concepte de *ciutat educadora* entén que les ciutats són font d'educació per elles mateixes, des de tots els seus àmbits i per a tots els seus ciutadans. La ciutat serà educadora quan assumeixi una intencionalitat i una responsabilitat de formació, promoció i desenvolupament de tots els seus habitants, començant pels infants i els joves. Les formes concretes de desenvolupar polítiques coherents amb la idea de *ciutat educadora* són tan diferents com diverses són les ciutats. De totes maneres, aquesta declaració política resulta un bon marc per impulsar accions concretes des dels Projectes Educatius de Ciutat (PEC) o els Plans Educatius d'Entorn. En els dos casos estem davant de propostes de política educativa que han impulsat projectes d'aprenentatge servei.

2

Buscar sinergies i acords de col·laboració

- Per què la cooperació és necessària per arrelar l'aprenentatge servei en un territori?
- Què poden aportar les diferents administracions públiques per implantar l'aprenentatge servei?
- Com impulsar l'aprenentatge servei des dels diferents departaments i serveis d'una mateixa administració?
- Quines actituds afavoreixen la col·laboració entre les administracions i la societat civil?
- Què millora quan un projecte es coordina entre diferents actors?

Cap de les administracions públiques en soledat pot impulsar l'aprenentatge servei. Cal una acció conjunta de les diferents administracions que provoqui sinergies i una estreta col·laboració amb entitats de la societat civil.

Les anteriors afirmacions es basen en dues constatacions: ningú controla del tot els components necessaris per impulsar l'aprenentatge servei, i sumar esforços permet millorar la qualitat educativa i economitzar recursos. No podem esperar que un sol agent acapari totes les funcions i aporti tot el valor educatiu de l'aprenentatge servei.

Aquesta perspectiva significa fer treball compartit entre les diferents administracions que tenen algun paper en la implementació de l'aprenentatge servei, i també entre les administracions i les entitats educatives i no educatives.

El treball compartit entre les administracions i entre aquestes i les entitats socials s'ha de basar en fórmules de lideratge no piramidal. Fórmules que respectin valors com la coresponsabilitat, la participació, la pluralitat, la cooperació, el compromís mutu o la interdependència.

Què poden aportar les administracions i entitats socials per facilitar l'arrelament de l'aprenentatge servei?

- Les administracions educatives central i autonòmica poden recomanar aquesta metodologia, establir mecanismes per fer-la operativa i implicar el seu personal perquè la impulsi en l'exercici de les seves funcions.
- Les diputacions i altres administracions supralocals poden contribuir a desenvolupar models d'implantació de l'aprenentatge servei apropiats als diferents tipus de municipis i a les seves potencialitats. A més, poden contribuir a formar els tècnics municipals i vincular-los a una xarxa de professionals locals per l'aprenentatge servei.
- L'administració municipal pot mobilitzar els centres educatius i les entitats socials locals, i encomanar als seus tècnics tasques de promoció i organització de les activitats d'aprenentatge servei.
- Les entitats socials poden reconèixer la seva força educativa, pensar propostes d'aprenentatge servei i oferir-les als centres educatius.
- Els centres educatius poden obrir-se a la comunitat per col·laborar amb les entitats socials i contribuir a pal·liar les seves necessitats.

3

Activar la xarxa educativa local

- Quins actors poden impulsar l'aprenentatge servei en el territori?
- Quines accions poden afavorir l'arrelament local de l'aprenentatge servei?
- Com organitzar-se en l'àmbit local per impulsar l'aprenentatge servei?
- Com organitzar un projecte d'aprenentatge servei en un poble petit?
- Com organitzar l'aprenentatge servei en un districte d'una gran ciutat?

Activar la xarxa educativa local per implantar l'aprenentatge servei és sensibilitzar, mobilitzar, organitzar i formar els representants del món educatiu i de les entitats socials que poden oferir espais de servei als joves.

Els primers passos per implantar l'aprenentatge servei en l'àmbit local tenen un caràcter preparatori. Vegem les funcions que hem destacat i algunes accions concretes.

- **Sensibilitzar.** Organitzar conferències i sessions informatives sobre APS. Fer un inventari d'experiències d'APS o semblants existents en el municipi. Emetre reportatges sobre projectes d'APS en els mitjans de comunicació locals.
- **Motivar.** Identificar professorat i representants d'entitats socials interessats en l'APS. Identificar alguna entitat que pugui liderar la implantació de l'APS en el territori. Identificar alguna persona que des de la seva funció habitual pugui liderar l'arrelament de l'APS.
- **Organitzar.** Aconseguir un acord entre els diferents actors per impulsar l'APS en el territori. Crear una comissió, o aprofitar una instància existent, per coordinar l'APS. Convocar ajudes per realitzar experiències d'APS.
- **Formar.** Organitzar cursos per al professorat i membres d'entitats socials. Realitzar accions d'assessorament a projectes d'APS. Organitzar jornades d'intercanvi d'experiències.

Les fórmules per mobilitzar la xarxa educativa local en favor de la implantació de l'aprenentatge servei poden ser diverses, vegem-ne algunes possibilitats:

- En una ciutat es pot optar perquè siguin tècnics municipals i/o de l'administració educativa els qui liderin el procés de desenvolupament de l'aprenentatge servei. En aquests casos es confia la majoria de les feines al seu personal, que realitza els contactes i accions oportunes prop dels centres educatius i les entitats socials.
- En altres casos es constitueix una comissió local formada per professorat interessat, representats d'entitats socials que ofereixen espais de servei, tècnics de l'administració educativa i de l'administració local. La comissió fixa un pla d'acció a desenvolupar pels diferents membres de la comissió.
- Algunes ciutats han optat per abocar la major quantitat d'esforços a fer que les entitats socials que podien oferir espais de servei als joves es formin i defineixin projectes d'aprenentatge servei. Els centres educatius poden triar dins el conjunt d'ofertes que els arriben.
- També pot recaure la responsabilitat en una entitat social que pel seu interès, capacitat o posició líder, d'acord amb l'administració local, porti el procés d'implantació de l'aprenentatge servei. En alguns casos aquesta entitat pot basar-se en la participació voluntària dels seus membres, però en altres casos també pot fer-ho una entitat que presti serveis.

4

Fixar una comissió, una persona dinamitzadora i un punt de trobada

- Com constituir una comissió local per impulsar l'aprenentatge servei?
- Compteu amb la dedicació d'alguna persona per impulsar el projecte?
- Què pot aportar un punt de trobada a l'arrelament de l'aprenentatge servei?
- Quines dificultats i quins avantatges tenen les comissions de treball a l'hora d'impulsar l'aprenentatge servei?
- Quins professionals ja existents en el territori poden realitzar el paper de dinamitzadors locals de l'aprenentatge servei?
- Quin tipus de recursos materials s'han de mobilitzar per impulsar l'aprenentatge servei en l'àmbit local?

Per impulsar l'aprenentatge servei a l'àmbit local és convenient constituir una comissió de treball, nomenar una persona per dinamitzar el procés i establir un punt de trobada que serveixi d'espai de coordinació local.

Aquestes instàncies de connexió entre els actors socials –centres educatius, entitats cíviques i serveis municipals– faran operatiu l'aprenentatge servei en l'àmbit local.

- *La comissió o grup de treball* hauria d'integrar aquells agents i entitats educatives que tenen funcions institucionals establertes o que manifesten la disposició a treballar per l'aprenentatge servei. Entre d'altres funcions, aquesta comissió hauria de definir i liderar el pla de treball local, mobilitzar recursos i avaluar-ne els resultats.
- La *persona dinamitzadora* convé que sigui un professional que treballa en el territori i que pot assumir com una de les seves funcions pròpies la dinamització de l'aprenentatge servei. Ha de realitzar tasques d'ajuda als diferents actors, de coordinació entre ells i ha de fer de referent de l'aprenentatge servei en l'àmbit local.
- El *punt de trobada* s'ha d'entendre com un espai físic i institucional que ha de funcionar com a espai de referència de l'aprenentatge servei i que ha de centralitzar funcions de coordinació i mobilització de recursos.

Quines tasques realitzen les persones dinamitzadores dels processos d'implantació de l'aprenentatge servei?

- Detecten necessitats i possibilitats de servei en el territori.
- Ajuden les entitats socials a generar espais educatius i experiències d'APS.
- Informen i ajuden els centres educatius a definir propostes d'APS.
- Canalitzen ofertes i demandes d'activitats d'APS.
- Afavoreixen la vinculació entre institucions interessades a realitzar una activitat d'APS.
- Ajuden a concretar i dissenyar projectes d'APS.
- Col·laboren durant la realització d'experiències d'APS.
- Organitzen activitats de promoció: difusió de la idea, creació de grups de treball, organització d'activitats formatives, etc.

5

Detectar necessitats, oportunitats i recursos

- Per què diem que l'entorn és una condició que possibilita els projectes d'aprenentatge servei?
- Per què és important que la coordinació es faci conèixer als actors?
- Quins mitjans pot utilitzar la coordinació per donar-se a conèixer?
- Què permet conèixer bé l'entorn local?
- Com usar internet i les xarxes socials per difondre l'aprenentatge servei?
- Per què és necessari detectar i reconèixer les experiències properes a l'aprenentatge servei?

Per impulsar l'aprenentatge servei, és convenient que la persona que dinamitza el procés conegui l'entorn local en el qual ha d'actuar i que doni a conèixer les seves funcions de coordinació i les possibilitats d'aquesta metodologia.

El correcte coneixement de l'entorn es concreta en tasques com:

- Ser sensible a les necessitats de la comunitat, en especial aquelles que els joves poden contribuir a pal·liar.
- Rastrear experiències fàcils de convertir en aprenentatge servei o pròpiament d'aprenentatge servei encara que no usin el nom, per reconèixer el que ja existeix i servir de model a futures accions.
- Contactar amb persones, centres educatius i entitats que mostren una predisposició a implicar-se.
- Localitzar i gestionar recursos materials i logístics per donar suport als projectes.

Donar-se a conèixer i fer conèixer la funció de coordinació significa:

- Participar en iniciatives educatives i socials del territori que facilitin la implicació de la coordinadora en les dinàmiques locals.
- Aprofitar els mitjans locals de comunicació i les possibilitats que ofereix internet per difondre les accions que en cada moment s'estan realitzant.
- Multiplicar els contactes personals per difondre l'aprenentatge servei, demanar col·laboració i oferir-se per ajudar.

Per iniciar la implantació de l'aprenentatge servei pot ser útil guiar-se pel principi d'oportunitat; és a dir, per la idea d'aprofitar les possibilitats que ens ofereix l'entorn. En concret, aprofitar les experiències que ja s'estan realitzant per replicar-les, aprofitar les entitats existents per ajudar-les a proposar activitats d'aprenentatge servei i, finalment, aprofitar els temes que el professorat o els currículums consideren més convenient de treballar.

6

Fomentar

l'aprenentatge servei en les entitats socials

- Per què han d'implicar-se les entitats socials en educació?
- Què guanyen les entitats organitzant activitats d'aprenentatge servei?
- Com pot la persona dinamitzadora ajudar les entitats socials?
- Per què diem que una entitat social ha d'oferir espais de servei als joves?
- Quin tipus d'aprenentatges han de proporcionar les entitats socials?
- Quins aspectes logístics i organitzatius ha de garantir una entitat que vulgui fer aprenentatge servei?

Una de les tasques fonamentals de la persona que dinamitza el pla d'aprenentatge servei en un territori és ajudar les entitats socials a preparar, desenvolupar i avaluar propostes metodològiques d'aquesta mena.

Les entitats socials han de prendre consciència que val la pena implicar-se en tasques de responsabilitat educativa. Reconèixer que l'educació s'ha de fer entre tots.

Des d'aquest convenciment, cal adonar-se que l'aprenentatge servei pot ser un bon dinamisme educatiu per a joves, però també un benefici per a l'entitat. Ho pot ser perquè ha de permetre rebre ajuda per assolir millor els objectius propis i per difondre amb més eficàcia les finalitats i valors que defensa l'entitat.

Quan es tenen clars aquests dos punts, és el moment de centrar-se en quatre grans temes relatius al disseny de l'activitat: mesurar amb realisme les possibilitats de l'entitat, determinar el servei i l'aprenentatge que han de realitzar els joves, veure com s'accedirà a les escoles, i preveure el conjunt d'aspectes organitzatius que suposa l'activitat.

Interrogants d'una entitat social per preparar un projecte d'aprenentatge servei:

- Quines necessitats socials vol satisfer la teva entitat?
- Què t'agradaria fer i no pots fer?
- Quin tipus d'ajuda poden oferir els alumnes a l'entitat?
- Per a quina edat està pensada la proposta d'ajuda?
- Quants joves poden participar en l'activitat?
- Qui supervisarà els alumnes durant el servei?
- Quins continguts, competències i valors permet treballar l'experiència?
- Han de tenir algun coneixement previ abans del servei?
- Quins aspectes de planificació logística preveus?
- Amb quins centres educatius pots associar-te per elaborar el projecte? Què haureu d'acordar?

7

Fomentar

l'aprenentatge servei

en els centres

educatius

- Per què l'aprenentatge servei és un bon dinamisme educatiu?
- Què guanyen els centres fent aprenentatge servei?
- Com pot la persona dinamitzadora ajudar els centres educatius?
- Com han de participar els joves en les activitats d'aprenentatge servei?
- Quin tipus d'aprenentatges han de proporcionar els centres?
- Quins aspectes logístics i organitzatius ha de garantir un centre que vulgui fer aprenentatge servei?

La implantació de l'aprenentatge servei en un centre educatiu requereix un compromís del seu professorat i de l'equip directiu, però per aconseguir-lo pot ser important el paper del dinamitzador local en la mesura que ajuda a fixar els aspectes educatius i organitzatius de la proposta metodològica.

Treballar en xarxa és un ideal que cal assolir pas a pas. Com a mínim contribuir a implementar una proposta d'aprenentatge servei implica ajudar a definir tres blocs d'interrogants:

- *Nucli de la proposta d'aprenentatge servei:* necessitats de la comunitat, servei que realitzaran els joves i aprenentatges que posaran en joc durant el procés.
- *Aspectes pedagògics de la proposta d'aprenentatge servei:* assegurar la més alta participació dels nois i noies durant l'activitat, implementar accions de reflexió paral·leles a l'acció i celebrar, al final del procés, els resultats i les bones experiències.
- *Aspectes organitzatius de la proposta d'aprenentatge servei:* buscar una ubicació escolar per a la proposta, trobar una entitat social que ofereixi espais de servei a l'alumnat, avaluar el conjunt de l'activitat, consolidar l'activitat en el projecte educatiu del centre, nomenar un referent de centre que lideri el procés.

Interrogants que s'ha de plantejar un centre educatiu per preparar un projecte d'aprenentatge servei:

- Des de quina idea inicial desenvolupareu el projecte d'APS?
- Quina necessitat social voleu satisfer?
- Quin servei està previst dur a terme?
- Quins continguts, competències i valors treballarà l'alumnat?
- A quines assignatures es vincularà el projecte?
- Amb quines entitats socials pots associar-te per dur a terme el projecte?
- Quines activitats de reflexió preveieu? Quan i com es faran?
- Quines activitats d'avaluació es duran a terme? Quan i com es faran?
- Quines activitats de celebració preveieu dur a terme? Quan i com es faran?
- Quins aspectes de planificació logística preveieu? Com els resoldreu?

8

Trobar-se per compartir projectes

- Per què és difícil realitzar unilateralment una activitat d'aprenentatge servei?
- Què han de guanyar els centres i les entitats amb el partenariat?
- Quines actituds cal mantenir per aconseguir una correcta relació de partenariat?
- Per què diem que la persona dinamitzadora territorial fa de mediadora entre les institucions?
- Quins passos ha de realitzar la persona dinamitzadora per desenvolupar una bona relació de partenariat?
- En quins casos no cal una relació de partenariat per desenvolupar una bona activitat d'aprenentatge servei?

Encoratjar una fructífera relació de partenariat entre els centres educatius i les entitats socials és una de les feines rellevants de la persona dinamitzadora de l'aprenentatge servei en el territori i un dels requisits imprescindibles per a l'èxit d'aquesta mena d'activitats.

Ni els centres educatius ni les entitats socials poden fer sols activitats d'aprenentatge servei. Les relacions de partenariat tenen un paper essencial que obliga els centres a obrir-se i col·laborar amb les entitats socials, i a aquestes els demana plantejar-se seriosament la tasca educativa i oferir espais de servei a l'alumnat. Contribuir a teixir aquests vincles és una de les tasques bàsiques de la persona dinamitzadora territorial, una feina que acostuma a passar pels següents moments:

- Identificar centres o entitats amb qui col·laborar.
- Informar-los amb sobre el projecte que se-l's proposa.
- Debatre'l, millorar-lo i obtenir un compromís de col·laboració.
- Establir un pla de treball adequat a les institucions participants.
- Desenvolupar el projecte amb la màxima participació dels centres i les entitats.
- Celebrar conjuntament el final del projecte i agrair l'esforç a l'alumnat.
- Avaluar el projecte, establir les modificacions que calgui i acordar la seva continuïtat.

Repetir el procés més d'una vegada ajuda a passar del desconeixement a la confiança i a la creació de llaços organitzatius entre les diferents institucions.

Cinc actituds per conduir el treball de partenariat entre centres i entitats:

- *Informació*: que els centres i les entitats ofereixin informació significativa i abundant sobre els principis, projectes i formes organitzatives de cada una d'elles.
- *Reconeixement*: que els centres i les entitats valorin les respectives actuacions i estiguin disposats a compartir aquestes reflexions com a pas per construir una cultura pedagògica comuna.
- *Consideració*: que els centres i les entitats s'acostumin a actuar comptant que existeixen altres iniciatives i actuacions amb les quals pot ser convenient coordinar-se.
- *Support*: que els centres i les entitats busquin ocasions per donar-se suport, una manifestació de complicitat que no s'ha de menystenir a l'hora de crear vincles de col·laboració.
- *Connexió*: que els centres i les entitats s'obrin a compartir accions a l'interior d'un projecte d'aprenentatge servei.

9

Difondre i celebrar la consecució del projecte

- Per què és important difondre les activitats d'aprenentatge servei?
- Quins mitjans de difusió poden utilitzar-se?
- Per què és important difondre personalment les bones pràctiques d'aprenentatge servei?
- Com podem usar internet per donar visibilitat als projectes d'aprenentatge servei?
- Per què cal celebrar els projectes assolits pels joves?
- Quin tipus d'activitats de celebració es poden organitzar?

La persona dinamitzadora de l'aprenentatge servei en el territori ha de vetllar per difondre i celebrar les activitats d'aprenentatge servei. Ho farà ajudant els centres i entitats per tal que les difonguin i celebrin en el seu àmbit, i també buscant fórmules per guanyar visibilitat i buscar el reconeixement dels joves en l'àmbit municipal.

Tant la difusió d'un projecte com la celebració dels resultats assolits és un reconeixement a tots els implicats en la seva realització i, d'una manera molt especial, és un reconeixement als joves que hi han participat i s'han esforçat. Mai no es valora prou la importància que té el reconeixement i l'agraïment de part de la comunitat per la tasca realitzada en la correcta formació personal, en valors i ciutadania, de l'alumnat.

Però, a més, donar a conèixer els projectes a la comunitat educativa i a la població en general té conseqüències positives que sovint no imaginem. Organitzar esdeveniments a la ràdio, la televisió o en jornades d'intercanvi pot ser una tasca feixuga però és rentable. Quan un company del mateix entorn explica la seva pràctica aconsegueix multiplicar les persones que s'interessen pels projectes d'aprenentatge servei. Finalment, la celebració és també una forma de crida a la implicació de més persones en el projecte d'aprenentatge servei del centre, l'entitat o el municipi.

S'apropa el final del projecte i és el moment de pensar com celebrar-ho. Si es fa al final del projecte es permet el reconeixement d'altres persones que no han viscut el projecte en primera persona. Però a banda de la celebració de l'activitat al centre educatiu o a l'entitat podem considerar una celebració de caire municipal. Per exemple, un projecte de recuperació del patrimoni cultural del poble té com a culminació una exposició de fotografies. La inauguració es fa en el marc de la festa major del poble on l'alcalde i altres personalitats agraeixen als joves la seva aportació a la cultura del poble i després l'exposició queda durant uns dies a l'entrada de l'ajuntament. Altres anys s'ha fet una trobada festiva amb tots els participants dels projectes on tots han tingut un espai i un moment: els joves, el professorat, les entitats i els representants municipals.

10

Diversificar, multiplicar i millorar les propostes

- Quins criteris haurien d'orientar la diversificació dels projectes d'aprenentatge servei?
- Què cal tenir present per replicar un projecte d'aprenentatge servei?
- Quines accions d'avaluació s'haurien d'organitzar per millorar els projectes d'aprenentatge servei?
- Quines accions d'avaluació s'haurien d'organitzar per millorar el pla local d'impuls a l'aprenentatge servei?
- Què podem entendre per una proposta d'aprenentatge servei consolidada i sostenible?

La implementació d'un pla d'activitats d'aprenentatge servei que permeti participar a un nombre cada vegada més gran de nois i noies requereix que, tant la comissió local com la persona dinamitzadora, treballin per diversificar l'oferta, per aconseguir que hi hagi propostes fàcils de replicar, per avaluar les realitzacions i, finalment, per millorar, consolidar i fer sostenibles les accions.

Un pla territorial d'implantació de l'aprenentatge servei està constituït de moltes peces –cada vegada que es porta a terme una acció d'aprenentatge servei en tenim una–, però la comissió local i la persona dinamitzadora han de vetllar perquè totes funcionin correctament, i perquè el conjunt del pla incrementi l'oferta amb propostes variades, que siguin fàcils de replicar i multiplicar. A més, s'ha de treballar perquè les innovacions es consolidin i siguin sostenibles. En definitiva, perquè el pla territorial d'implantació de l'aprenentatge servei millori com a resultat d'una avaluació constant i de l'esforç orientat de tots els participants.

Si cada poble i cada ciutat impulsen el seu pla d'aprenentatge servei, a poc a poc tots els nois i noies es formaran tot realitzant experiències d'ajuda als altres i de participació ciutadana.

L'avaluació és un procés de valoració dels aspectes rellevants del projecte que ens facilita la presa de decisions per a la seva millora. Creiem que l'avaluació del conjunt de projectes d'aprenentatge servei d'un territori s'ha d'abordar d'una manera senzilla i assumible per les persones responsables d'aquesta tasca. Una proposta, prou coneguda, utilitzada i profitosa, consisteix en la formació d'un grup de treball amb l'objectiu de copsar els punts forts i febles de la realització, i formular propostes de millora. Aquest grup de discussió hauria de comptar amb les persones que han estat implicades en els projectes a diversos nivells: el professorat, els responsables de les entitats, els que han rebut el servei i l'alumnat, en cas que sigui possible. La duració de la reunió no hauria de superar les dues hores i hauria de ser suficient perquè tothom pogués opinar i arribar a alguns punts d'acord que permetessin imaginar accions de millora.

COM
IMPULSAR
L'APS
A L'ÀMBIT LOCAL?

Primera edició: gener de 2012

© del text: Josep Maria Puig Rovira
i Laura Campo Cano

© d'aquesta edició: Fundació Jaume Bofill
Provença 324
08037 Barcelona
jbofill@jbofill.cat
www.jbofill.cat

Edició a cura de Fundació Jaume Bofill

Disseny gràfic: clic traç, sccel

ISBN-10: 978-84-85557-90-5
Dipòsit Legal: B-3653-2012

Impressió: Prin-Center, S.A.

Provença 324 - 08037 Barcelona
Tel. 934 588 700
centre@aprenentatgeservei.cat
www.aprenentatgeservei.cat